

Istotne działania projektowe w zakresie ochrony przyrody i różnorodności biologicznej

RNDr. Eva Viestová, PhD.

Konwencja o różnorodności biologicznej (CBD)

Krajowe strategie i plany działania w zakresie różnorodności biologicznej są obowiązkowe dla krajów będących sygnatariuszami CBD (od 1993 r.) = **dotyczy Słowacji tak samo jak Polski**

– Słowacja i Polska, podobnie jak inne kraje sygnatariusze, muszą co 6 lat przysyłać do Sekretariatu Konwencji swoje krajowe sprawozdania dotyczące wdrożenia Konwencji. – **reporting** (6x do tej pory, ostatni raport krajowy przesłany w 2018 r.).

Artykuł 6 Konwencji o ochronie i zrównoważonym wykorzystaniu różnorodności biologicznej wymaga, aby każde państwo-sygnatariusz, w ramach swoich możliwości i potencjału:

(a) **Miało przygotowaną i zatwierdzoną krajową strategię, plan lub program** ochrony i zrównoważonego wykorzystania różnorodności biologicznej lub dostosowało istniejące strategie, plany lub programy, które będą odzwierciedlać między innymi działania określone w Konwencji, istotne dla krajów będących sygnatariuszami Konwencji.

(b) W miarę możliwości zintegruje ochronę i zrównoważone wykorzystanie różnorodności biologicznej z odpowiednimi planami, programami i politykami sektorowymi lub międzysektorowymi.

Artykuł 26 a Artykuł 10(a) są ściśle powiązane z artykułem 6. Artykuł 26 wymaga od krajów-sygnatariuszy przedstawienia w swoich sprawozdaniach krajowych informacji dotyczących środków przygotowanych w celu wdrożenia poszczególnych postanowień Konwencji, a także ich skuteczności w realizacji celów Konwencji. Strony zobowiązują się do uwzględnienia wymogów ochrony i zrównoważonego wykorzystania zasobów biologicznych w krajowych decyzjach.

Artykuł 6 nakłada obowiązek przygotowania krajowych planów dotyczących różnorodności biologicznej. Strategia krajowa powinna odzwierciedlać sposób, w jaki kraje dążą do osiągnięcia celów Konwencji w ramach swoich specyficznych uwarunkowań krajowych, a powiązane plany działania powinny określać bardziej szczegółowe działania służące ich realizacji.

Krajowe strategie i plany działania w zakresie różnorodności biologicznej (słow. NBSAP)

- Podstawowymi ramami dla wdrożenia Konwencji o różnorodności biologicznej w Słowacji była **Krajowa strategia ochrony różnorodności biologicznej w Słowacji**, zatwierdzona przez rząd Słowacji w kwietniu 1997 r.
- Plan działania na rzecz wdrożenia działań opiera się na zaktualizowanej krajowej strategii różnorodności biologicznej z 2020 r., która składała się ze 167 działań i która wspomagała wdrażanie 9 celów zaproponowanych w strategii krajowej (**NBSAP 2011–2020**).
- Rząd SR zatwierdził jej ocenę w dniu 7 stycznia 2021 r.
- Aktualizacja wskaźników (64 wskaźniki)

NBSAP dla Słowacji do 2030 r.

Cele pozostaną takie same lub zostaną rozszerzone o nowe/brakujące działania + zestaw wskaźników (64) pozostanie lub zostanie zaktualizowany w razie potrzeby (zawsze powiązany z celami i działaniami):

- **Cel A:** Ochrona przyrody
- **Cel B:** Ochrona i odbudowa ekosystemów i związanych z nimi ich usług
- **Cel C:** Włączanie różnorodności biologicznej do rolnictwa, leśnictwa, gospodarki wodnej i rybołówstwa
- **Cel D:** Eradykacji inwazyjnych gatunków obcych (IGO)
- **Cel E:** Unikanie negatywnego wpływu na różnorodność biologiczną i wykorzystanie tradycyjnych zasobów genetycznych
- **Cel F:** Ulepszenie polityk środowiskowych i sektorowych poprzez działania mające na celu zmniejszenie ich wpływu na środowisko w kontekście współpracy międzynarodowej i wsparcia dla edukacji, świadomości społecznej i badań.

Działania i projekty na rzecz ochrony przyrody i różnorodności biologicznej

- Program Interreg PL-SK powinien wspierać wszystkie projekty, które pomagają osiągnąć cele **słowackiego i/lub polskiego NBSAP** oraz innych globalnych, unijnych i/lub krajowych polityk i przepisów w tym obszarze.
- Pomysły zaczerpnięte z poprzednich dobrych projektów i działań ze współpracy PL-SK (jako wynik co najmniej 20 lat współpracy w ramach UE, odkąd współpraca ta zaczęła być wspierana w sposób bardziej systematyczny i finansowy).
- Bardzo dobre projekty i działania były wspierane zwłaszcza w ramach **współpracy SK-AT**, ale także w ramach innej współpracy **CZ-SK lub HU-SK** (te projekty i ich wyniki mogłyby być również prezentowane na stronie internetowej współpracy PL-SK, tak aby właściwi wnioskodawcy SK-PL mogli mieć lepsze wyobrażenie o pomysłach i indywidualnych działaniach, a także budżetach, zaangażowaniu poszczególnych partnerów, szczegółowych wynikach projektów itp.)

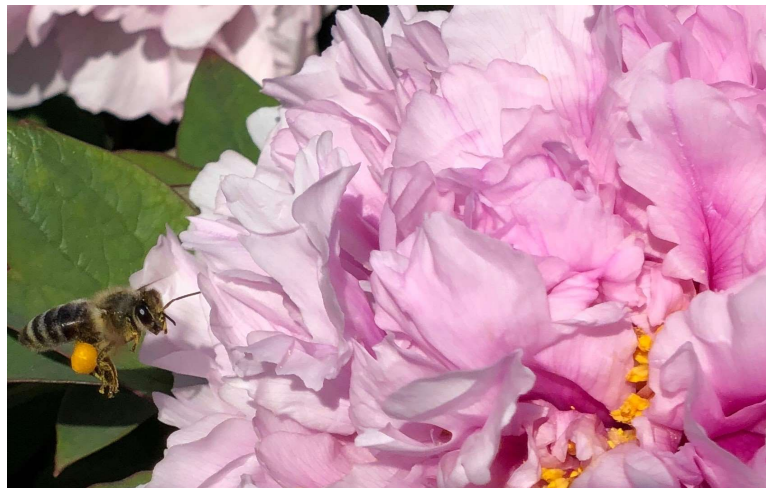
Działania i projekty na rzecz ochrony przyrody i różnorodności biologicznej (+ wybrane działania z podręcznika programu)

- Ochrona, odbudowa i zarządzanie siedliskami i gatunkami (lub siedliskami gatunków) – mogą być powiązane w szczególności z obszarami Natura 2000 oraz z wdrażaniem nowego rozporządzenia w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych (zatwierdzonego w 2024 r.), wspólne wdrażanie rozporządzenia (NRR)/(Nature Restoration Law)/Rozporządzenie w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych).
- Rozszerzenie systemu obszarów chronionych i poprawa sieci obszarów chronionych oraz jej powiązań za pośrednictwem korytarze ekologiczne
ochrona bioróżnorodności i poprawa stanu obszarów cennych przyrodniczo poprzez:
 - ochronę, odtwarzanie i poprawę stanu siedlisk przyrodniczych, z uwzględnieniem terenów podmokłych i miejsc rozrodu gatunków chronionych, realizowane na obszarach zarządzanych przez formy ochrony przyrody, w tym, w stosownych przypadkach, np. inwentaryzację i monitoring przyrodniczy, monitorowanie wpływu zanieczyszczenia powietrza na ekosystem, ograniczanie presji turystycznej, poprawę gospodarki wodnej, nasadzenia uzupełniające i/lub
 - ochronę, utrzymanie i poprawę łączności pomiędzy biokorytarzami, pomiędzy obszarami zarządzanymi przez formy ochrony przyrody, w tym usuwanie barier fizycznych, utrzymanie łączności pomiędzy korytarzami (w tym poprzez modernizację/budowę przepustów pod szlakami komunikacyjnymi),
- Ochrona przyrody i różnorodności biologicznej w miastach i wsiach (tworzenie niebieskich i zielonych przestrzeni oraz infrastruktury, promowanie ochrony owadów zapylających w miastach, renowacja budynków zgodnie z poprawą warunków dla ptaków, nietoperzy, owadów zapylających i owadów itp.)
- Identyfikacja i zwalczanie obcych gatunków inwazyjnych, zwłaszcza na obszarach przygranicznych – wykorzystanie Konwencji i polityk UE w tym obszarze, dobre przykłady z praktyki i ich praktyczne zastosowanie na innych obszarach i w innych siedliskach.
zapobieganie rozprzestrzenianiu się i występowaniu gatunków inwazyjnych, polegające na:
 - wykrywaniu i kontroli (monitorowanie) gatunków inwazyjnych,
 - izolowaniu populacji gatunków inwazyjnych,
 - usuwaniu gatunków inwazyjnych (np. koszenie, odchwaszczanie, stosowanie metod feromonowych, wprowadzanie modyfikacji genetycznych),

Działania i projekty na rzecz ochrony przyrody i różnorodności biologicznej

(+ *wybrane działania z podręcznika programu*)

- Wdrażanie planów strategicznych Wspólnej Polityki Rolnej (WPR/CAP) - analiza poszczególnych płatności i działań związanych z ochroną przyrody i różnorodności biologicznej, wymiana doświadczeń i perspektyw w zakresie rolnictwa lub leśnictwa, a także rozwoju obszarów wiejskich, podsumowanie doświadczeń i praktyk ze wszystkich państw członkowskich UE, które mogą być również wykorzystane w przygotowaniu nowej WPR po 2027 r.
- Działania związane z ochroną owadów zapylających, z wykorzystaniem priorytetów i celów inicjatywy UE na rzecz owadów zapylających.
- Analizy i wykorzystywanie przykładów dobrych praktyk w działaniach na rzecz ochrony, odtwarzania i wykorzystywania tradycyjnych/lokalnych zasobów genetycznych, w tym pasterstwa i gospodarki pasterskiej (w ramach ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Karpat lub dziedzictwa UNESCO).
- Włączeniu różnorodności biologicznej do innych sektorów – gospodarki wodnej i rybołówstwa, infrastruktury, transportu, zdrowia, systemów finansowych i gospodarczych itp. – analiza projektów i działań w tych obszarach, wymiana doświadczeń, podnoszenie świadomości społecznej i edukacja, szkolenia w różnych sektorach i z różnymi zainteresowanymi partnerami itp.
- Analiza i wsparcie działań z biznesem i sektorem prywatnym, które mają największy wpływ (pozytywny lub negatywny) na ochronę przyrody i różnorodności biologicznej na obszarach przygranicznych PL-SK
 - *analizy, strategie, plany działania i programy pilotażowe związane z ochroną lub tworzeniem form ochrony przyrody i zachowaniem transgranicznych korytarzy ekologicznych :*
 - *przygotowywanie i ułatwianie korzystania z opracowanych dokumentów:*
 - *działania prowadzone na obszarach zarządzanych przez formy ochrony przyrody, w tym wspólne zarządzanie, planowanie przestrzenne, tworzenie obszarów zarządzanych przez formy ochrony przyrody, utrzymanie biokorytarzy*

Dziękuję za uwagę